

Методичні рекомендації щодо організації діяльності працівників психологічної служби системи освіти м. Горішні Плавні у період карантину

На виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 16.03.2020 № 406 «Про організаційні заходи щодо запобігання поширенню коронавірусу COVID-19», листів Міністерства освіти і науки України від 11.03.2020 № 1/9-154, від 13.03.2020 № 1/9-160 «Щодо організації дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти під час карантину» та листа Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського від 02.04.2020 №01-22/418 «Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в умовах дистанційного навчання» міський методичний кабінет відділу освіти Горішньоплавнівської міської ради Полтавської області надсилає для ознайомлення та використання у роботі методичні рекомендації щодо організації діяльності працівників психологічної служби системи освіти м. Горішні Плавні у період карантину.

Наголошуємо, під час встановленого законодавством карантину фахівці психологічної служби продовжують діяльність, спрямовану на забезпечення реалізації головної мети і завдань психологічної служби – збереження та зміцнення психічного й фізичного здоров'я; сприяння забезпеченню психологічної безпеки, надання психологічної і соціально-педагогічної допомоги всім учасникам освітнього процесу, реалізуючи її з огляду на специфіку закладу освіти, особливості й можливості здобувачів освіти. Роль працівника психологічної служби в сучасних умовах організації освітнього процесу, а саме у період карантину в закладах освіти зростає. Ми набуваємо нового досвіду дистанційної реалізації основних завдань психологічної служби в умовах екстремальної ситуації в країні.

З метою розширення надання психологічної та соціально-педагогічної допомоги учасникам освітнього процесу рекомендуємо розмістити на сайтах закладів освіти :

- коротку інформацію про спеціаліста психологічної служби (вказати адресу робочої електронної пошти, контактний номер телефону, інше – для зв'язку із учасниками освітнього процесу). Нагадуємо, інформація має бути «живою», зрозумілою для людей з різними когнітивними можливостями, надзвичайно бажані є інтерактивні можливості шкільного сайту (можливість коментувати, «лайкати», повідомляти тощо);
- номери телефонів безкоштовної «Гарячої лінії» з протидії домашньому насильству (за якими надають консультації юристи, психологи, соціальні працівники) для попередження випадків порушення прав дітей у ситуації підвищення ризиків у соціальному оточенні (систематизовані матеріали можна знайти за посиланням: <http://poippo.pl.ua/pidrozdzily/tsentr-praktychnoi-psykholohii-i-sotsialnoi-roboty/2-i/1472-metodychne-zabezpechennia-diialnosti-zakladiv-osvity-z-problemy-zapobihannia-ta-protydii-domashnomu-nasylstvu>).

В умовах карантину практичні психологи та соціальні педагоги закладів освіти можуть ефективно працювати дистанційно, а саме:

- інформувати про проведення (онлайн) тематичних психологічних вебінарів, конференцій, навчальних проєктів тощо;
- організовувати проведення (онлайн) групових або індивідуальних консультацій для батьків, педагогів (тематичних або за запитом);
- систематично викладати просвітницьку інформацію для батьків на сайті закладу (запропонуйте теми щодо розвитку й виховання дитини, корисні поради щодо організації домашніх занять з дітьми та змістовного спільного проведення дозвілля та ін.);
- здійснювати систематичну комунікацію з батьками та педагогічним колективом в соцмережах й інших групах;
- рекомендувати доступні для самостійного застосування батьками методики щодо зниження рівня тривожності дітей, вправи з психогімнастики, кінезіології, рухливі, розвивальні ігри тощо;
- інформувати про літературу та художні фільми (мультфільми) для спільного перегляду батьків і підлітків (дітей), підготувати запитання для наступного обговорення прочитаного й побаченого;
- рекомендувати батькам, педагогам книги щодо підвищення рівня їх педагогічної компетенції, які можна читати на Інтернет ресурсах безкоштовно.

Щодо дистанційної роботи фахівців психологічної служби рекомендуємо річний план роботи на 2019-2020 н. р. модифікувати на час карантину, попередньо узгодивши зміни з адміністрацією закладу та визначити актуальними наступні напрямки:

- просвіта та профілактика (на веб-сайтах закладів освіти, в чатах, в онлайн групах педагогів/батьків/здобувачів освіти, Skype режимі та ін.). Орієнтовна тематика: «Вплив зайнятості на зниження рівня тривоги й поліпшення емоційного стану», «Як не піддатися загальній паніці», «Вплив засобів масової інформації на психіку дітей», «Поради щодо зберігання спокою», «Перебування в соцмережах під час карантину: фейки та перевірка фактів», «Як не перетворити дім на пастку для батьків та дітей – корисні поради», «Рекомендації для учасників освітнього процесу щодо заходів безпеки проти коронавірусу», «Як важливо навчитися опановувати себе та керувати своїми емоціями» та інші;
- консультування індивідуальне, рідше групове (в онлайн режимі, Skype режимі, телефонному режимі та ін.). Орієнтовна тематика: «Яким чином оптимізувати соціальну ізоляцію?», «Які поради давати батькам і дітям під час карантину?», «Яким чином цікаво організувати спільне дозвілля?», «Як розмовляти з дітьми про коронавірус?» та ін.;
- організаційно-методична робота (підготовка до проведення заходів, оформлення робочої документації, розробка тренінгів, семінарів, програм, занять та матеріалів до їх проведення, впорядкування документації та оформлення методичних рекомендацій, створення або оновлення інтернет-сторінок, сайтів, ознайомлення з сучасною методичною літературою з психолого-педагогічної тематики та ін.);
- зв'язки з громадськістю (частково за допомогою доступних засобів зв'язку та телекомунікацій).

Щодо ведення основної документації та звітності. Звертаємо увагу фахівців психологічної служби, що ведення робочої документації під час карантину є

обов'язковою. Практичні психологи і соціальні педагоги оформляють документацію за зразками, визначеними листом Міністерства освіти і науки України від 24.07. 2019 №1/9-477 «Про типову документацію працівників психологічної служби у системі освіти України». Журнал практичного психолога/соціального педагога необхідно оформляти кожний робочий день з врахуванням навантаження фахівця психологічної служби. У журналі фіксуються виконані напрями діяльності та короткий зміст роботи. Щодо протоколів індивідуального та групового соціально-педагогічного вивчення соціального педагога, протоколів індивідуальної психологічної діагностики, – вони оформляються, якщо здійснюється онлайн-опитування, онлайн-анкетування; протоколи індивідуальної психологічної консультації (у разі проведення онлайн-консультації: ведуться у випадку подальшої індивідуальної роботи, у інших випадках – за потреби). Спеціалісту психологічної служби необхідно зосередити увагу на наданні допомоги конкретній живій людині (громаді), на протидії оформленню паперів.

У період тривалого карантину посилюється роль соціальних педагогів закладів освіти, до фахових обов'язків яких належить забезпечення соціально-педагогічного супроводу учасників освітнього процесу, які опинилися у складних життєвих обставинах, перебувають у кризових ситуаціях (постраждали від соціальних, техногенних, природних катастроф, перенесли тяжкі хвороби, стреси, переселення, зазнали насильства тощо); захист конституційних прав і статусу, законних інтересів здобувачів освіти. Особливу увагу соціальним педагогам закладів та/або установ освіти, необхідно звернути на питання захисту прав здобувачів освіти від будь-яких видів і форм насильства, оскільки в період карантину, коли вся родина постійно перебуває вдома, кількість випадків насильства може збільшуватися, особливо це стосується дітей із сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах. Тому необхідно продумати яким чином здійснювати дистанційну комунікацію з такими категоріями здобувачів освіти. Принагідно, нагадуємо, що Національна гаряча лінія з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації «ЛаСтрада – Україна» працює у звичайному режимі – безкоштовно, анонімно, конфіденційно. Звернутися за допомогою (або перенаправити до фахівців) можна за номерами: 0-800-500-335 (зі стаціонарних) або 116-123 (з мобільних телефонів). Сайт «Ла Страда – Україна» https://la-strada.org.ua/ucp_mod_content_show_30_robota-garyachoyi-liniyi.html.

Звертаємо увагу на те, що період карантину можна ефективно використати для власного професійного розвитку, опрацювання сучасної психолого-педагогічної і методичної літератури, підвищення фахової компетентності. Рекомендуємо переглянути вебінар: «Рівень професіоналізму працівників психологічної служби потребує суттєвого покращення», який можна переглянути за посиланням: <https://vseosvita.ua/news/vitalii-panok-riven-profesionalizmutratsivnykiv-psykholohichnoi-sluzhby-potrebuie-suttievoho-pokrashchennia-5927.html?fbclid=IwAR02qbE2KuAQZ6ICGtevgBFNB8bIr992zbC5v-MsZFtpph59iLKm3ipMw>

Наразі численні Інтернет платформи дозволили безкоштовно долучитися всім бажаючим до навчальних курсів та лекцій. Скористайтеся нагодою, щоб підвищити свій особистий фаховий рівень!

Пропонуємо до плану самоосвіти включити ознайомлення з сучасною методичною літературою з психолого-педагогічної тематики за власним вибором шляхом використання електронних бібліотек. На період карантину бібліотеки у багатьох країнах світу відкрили доступ до своїх онлайн-ресурсів. Є безліч ресурсів, які пропонують віртуальне відвідування музеїв <https://museums.authenticukraine.com.ua/ua/>, онлайн-навчання. Пропонуємо віднайти серед списку освітніх ресурсів ті, які вам особливо цікаві та необхідні. Це і вебінари на «Всеосвіта» <https://vseosvita.ua/webinar>, і безкоштовні онлайн-курси на «Prometeus» <https://prometheus.org.ua/courses-catalog/>, «На урок» <https://naurok.com.ua/upgrade/psychology>, сайт «Педрада» – портал освітян України <https://www.pedrada.com.ua/> (психологічна служба ЗДО <https://www.pedrada.com.ua/rubric/21-psihologchna-slujba-dnz>, психологічна служба ЗЗСО <https://www.pedrada.com.ua/rubric/80-psihologchna-slujba-znz>) та інші.

Матеріали з проблеми формування життестійкості людини та проблеми надання психосоціальної допомоги у кризових умовах життя розміщені на сайті ПОІППО (Методичні матеріали з питань психології травми на сайті ПОІППО <http://poippo.pl.ua/pidrozdily/tsentr-praktychnoi-psykholohii-i-sotsialnoi-roboty/2-i/1307-biblioteka-tsentru-praktychnoi-psykholohii-i-sotsialnoi-roboty>).